

Hillerød Kommune
Klima, Natur og Byplan

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til biomanipulation af Teglård Sø

Klima, Natur og
Byplan

Hillerød Kommune, By & Miljø har fået udarbejdet en forundersøgelse der vurderer, hvorledes Teglård Sø kan restaureres for at opfylde sit miljømål om god økologisk tilstand. Forundersøgelsen konkluderer, at biomanipulation i kombination med skæring af åkander vil være den mest velegnede metode.

Dato 07-03-2019

Teglård Sø er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det betyder, at områdets tilstand ikke må ændres uden kommunens dispensation. Kommunen kan i særlige tilfælde dispensere fra loven.

Hillerød Kommune
Trollesmindealle 27
3400 Hillerød

Teglård Sø har et miljømål i Vandområdeplanen 2015-2021 om god økologisk tilstand senest 22. december 2021. Der er krav om et klorofyl a niveau på 25 µg/l og en min EQR værdi for fisk på 0.54. Fytoplankton og makrofyter anvendes ikke i målfastsættelsen.

Tlf. 7232 0000
Fax 7232 3213
Email jr@hillerod.dk
www.hillerod.dk

Sag 16/64142

Teglård Sø er udpeget til sørestaurering under Vandområdeplanen 2015-2021. En fiskeundersøgelse i 2017 har vist, at der er en ubalance imellem fredfisk og rovfisk i søen. Den efterfølgende forundersøgelse har vurderet, at biomanipulation er den mest velegnede metode til opnå en mere klarvandet tilstand og sikre målopfyldelse i søen. Rovfisk udgør kun en lille andel af fiskebestanden. Fiskebestanden domineres i dag af små skaller og aborrer, samt en mindre bestand af større brasen, suder og karper.

Søen har desuden en stor udbredelse af åkander. Skæring af åkander i en del af søen er vurderet til at være medvirkende til at opnå målopfyldelse i søen: fjernelsen vil sikre bedre lysforhold for den øvrige undervandsvegetation, medføre en fjernelse af næring fra søen samt skabe mere egnede områder for effektive vodtræk.

Lovgrundlag

Afgørelsen vil blive truffet med hjemmel i:

- Naturbeskyttelsesloven § 65 (dispensation fra beskyttede naturtyper).

Sagsfremstilling

Baggrund

Som følge af krav i den statslige vandområdeplan skal søen restaureres. Den nuværende tilstand i Teglård Sø er *moderat samlet økologisk tilstand*. Sigtdybden er forholdsvis lav og klorofylindholdet relativt højt. Desuden er udbredelsen af undervandsvegetation begrænset, og fiskebestanden er domineret af karpfisk og mindre aborrer. Mængden af potentielt rovlevende fisk var i fiskeundersøgelsen 2017 begrænset til en mindre bestand af gedder og enkelte

mellemstore aborrer. Fiskeindexet er beregnet ud fra 2017-undersøgelsen til 0,17, hvilket placerer søens fiskebestand i tilstandsklassen ”ringe”.

Der kan ikke konstateres nogen tydelig tendens til, at hverken næringsstof- eller klorofylindholdet har været faldende i Teglgård Sø siden 1973. Dette indikerer, at søen ikke vil opnå målopfyldelse inden for en længere årrække, uden et restaureringsindgreb.

Den eksterne belastning til Teglgård Sø vurderes primært at bestå af tilførsel fra tilløbene, fra nedbør direkte på søen og fra vandfugle og karpefiskeri. Der er ingen kendte punktkildeudledninger til søen, og heller ingen kendte grundvandstilførsler. Den eksterne belastning er vurderet til at være lav nok til, at søen kan opnå mindst god økologisk tilstand. Den interne belastning i Teglgård Sø er meget begrænset og hovedparten af den mobile pulje i sedimentet vil reelt ikke frigives til vandsøjlen.

Fiskebestandens sammensætning vidner om, at predationen på fredfiskebestanden er lav. De mange fredfisk (skalle, brasen) fastholder søen i en ringe miljøtilstand, idet fredfiskene æder de store daphnier. Derved ødelægges de naturlige græsningskæder, hvilket giver planteplankton (alger) muligheder for masseopblomstring.

En selektiv opfiskning af bestanden af skaller og brasen vil give de store daphnier mulighed for at kontrollere algevæksten. Dette vil være medvirkende til, at vandet klarer op, hvilket giver søens undervandsplanter mulighed for at brede sig. Flere undervandsplanter stabiliserer bunden og giver bedre skjul for rovfisk og dafnier, hvorefter søen er kommet ind i en ”god cirkel”.

Ved at foretage en samtidig reduktion i mængden af åkander sikres bedre lysforhold for den øvrige undervandsvegetation, samtidig med at der sker en fjernelse af næring fra søen. Hvis fjernelsen sker som forberedelse til et planlagt vodfiskeri, vil der desuden skabes mere egnede områder for mere effektive vodtræk.

Beskrivelse af projektet

Selve biomanipulationen vil foregå over to år (2019-2020) og består i at reducere søens fredfiskebestand af især skaller og brasen, så søens rovfiskebestand af opvoksede aborre og gedder kan få bedre vilkår. Der skal opfiskes en tilstrækkelig stor del af fredfiskebestanden (mindst 80 %) for at genetablere søens ligevægt.

Biomanipulationen vil foregå med primært vod, fiskeri med brasengarn og fiskeri efter vinterstimer. De opfiskede fisk bortskaffes til aftagested efter endt arbejdsdag, hvorfra de bliver forarbejdet til fiskemel eller anvendt til foder.

Opfiskningen sker fra båd i henhold til nedenstående skema: (foreløbig plan)

År	Måned	Uger	Aktivitet
2019		5	1 Fiskeri med brasengari
		6	1 Vodfiskeri
		7	1 Vodfiskeri
		8	1 Vodfiskeri
		8-9	1 Kontrolfiskeri
	Vinter		1 Fiskeri efter vinterstim
2020		5	1 Fiskeri med brasengari
		7	1 Vodfiskeri
		8	1 Vodfiskeri
		8-9	1 Kontrolfiskeri
	Vinter		1 Fiskeri efter vinterstim

Fiskeriets effektivitet vil løbende blive evalueret i fremdriftsrapporter efter hver fiskeperiode, og den fremtidige indsats vil blive justeret herefter. Særligt efter hver kontrolfiskeri vil strategien blive evalueret, og indsatsen vil efterfølgende om nødvendigt blive ændret og/eller intensiveret.

Beskrivelse af området

Teglård Sø er en 5,2 ha stor sø beliggende bynært ved Hillerød station. Søen har en gennemsnitsdybde på 1,2 meter og en maksimal dybde på 1,9 meter. Ved en orienterende dybdeopmåling i 2006 og ved en sedimentundersøgelse i 2007 blev der dog ikke målt dybder over 1,55 meter, hvilket svarer til de dybder der blev målt ved en sedimentundersøgelse i 2017. Det samlede vandvolumen er iflg. SVANAs belastningsopgørelse 63.800 m³ og opholdstiden 0,07 år.

Søen huser bestande af skaller, brasen, aborre, gedde, suder, rudskalle, regnløje og ål.

Fugletællinger i marts, maj, august og september 2017 viste, at grågæs, troldænder og gråænder er de talrigest forekommende fugle i søen.

Erfaringerne fra lignende projekter er, at fiskesamfundet ændres mod færre brasener og flere aborrer, mens skallebestanden vil være omtrent uændret dog med færre, men større fisk. Mængden af smådyr øges markant, det gælder både bundfaunaen som myggelarver, mm. og dyr knyttet til bredzonen og undervandsvegetation som snegle, rygsvømmere, vandbænkebidere og lignende. Desuden vil mængden af undervandsplanter antageligt også øges markant. Så fødegrundlaget for nogle fuglearter vil øges, mens det for andre vil mindskes.

Noget af fiskeriet vil ske i fuglenes yngletid og kan være forstyrrende for vandfugle der ligger på rede (æg og yngel) og give risikoen for direkte fangst af fuglene. Fiskeri efter brasen sker i maj og vil derfor kun ske i begrænset tidsperiode af ynglesæson. Der vil foretages tilsyn dagligt af net for at evt. fangne fugle i fiskeperioden befries.

Afgørelse

Hillerød Kommune giver dispensation til det ansøgte. Afgørelsen er truffet af forvaltningen efter naturbeskyttelseslovens § 65, jf. § 3.

Biomanipulation af Teglård Sø vil ændre fiskesammensætningen til en mere ligelig fordeling af fred- og rovfisk, således at der kan opnås en bedre økologisk balance i søen. Søen vil blive mere klarvandet om sommeren, og søens tilstand vil kunne opfylde miljømålet om god økologisk tilstand, fastsat i Vandområdeplanen 2015-2021. Ligeledes vil den rekreative værdi af søen øges, når der ikke er algeopblomstringer om sommeren. Det er derfor Hillerød Kommunes vurdering, at der kan gives dispensation til projektet.

Dispensationen gives på følgende vilkår:

- Det opfiskede materiale må ikke give anledning til forureninger langs søen og skal bortskaffes efter gældende regler.
- Tilgang til søen skal ske fra arealerne foran Frederiksborg Gymnasium og HF og må ikke ske fra Naturstyrelsens arealer (bred mod skoven). Græsplæne, stier og brinker skal efterlades i samme stand som ved opgavens påbegyndelse.
- Anlægsarbejdet skal udføres i overensstemmelse med det udførte tilbudsmateriale (vedlagt). Bliver det nødvendigt at ændre i projektet undervejs, skal Hillerød Kommune kontaktes inden ændringen igangsættes.
- Udsatte net skal i måneder for fugles ynglesæson (primært maj måned) dagligt tilses for evt. fangne fugle og disse befries.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Teglård Sø ligger ikke i et Natura 2000 område. Det vurderes, at de nærmeste Natura-2000 områder ligger uden for det teoretiske påvirkningsområde ved de påtænkte restaureringsmetoder med biomanipulation og skæring af åkander. Nærmeste Natura 2000 område er det nyudpegede Habitatområde nr. 269: Tokkekøb Hegn, Grønholt Hegn og Ny Hammersholt. Området er beliggende ca. 670 m sydøst for Teglård Sø i Fugleflugt. Området er beliggende opstrøms Teglård Sø og der forventes ingen effekt på området ved de planlagte restaureringsindsatser. Dispensationen vil derfor ikke medføre forringelse eller væsentlig forstyrrelse af de særligt beskyttede naturforhold i internationale naturbeskyttelsesområder

Strengt beskyttede arter

Bilag IV i habitatdirektivet indeholder en liste over beskyttelseskrævende dyre- og plantearter, som EU's medlemslande er forpligtet til at beskytte. Både indenfor og udenfor Natura 2000-områderne. Disse arter betegnes i det følgende som bilag IV-arter. I forhold til bilag IV-arter skal det sikres, at det ansøgte projekt ikke forsætligt forstyrrer bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområde eller beskadiger eller ødelægger arternes yngle- og rasteområde i arternes naturlige udbredelsesområde. Det er ikke tilladt at gennemføre projekter, der kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for disse arter. Forudsætningen for dette er, at den økologiske funktionalitet af et yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter opretholdes på mindst samme niveau som hidtil.

Der er ikke kendskab til at der skulle være konstateret bilag IV-arter i eller omkring Teglård Sø. Nærmeste kendte bilag IV-fund er således i Sortedam, beliggende 280 meter nordøst for søen, hvor der i 1982 er fundet spidssnudet frø. Sortedam afvander via Kildebæk til Teglård Sø og ligger således opstrøms. Der forventes derfor ingen

effekt på Sortedam eller eventuelt eksisterende bilag IV arter ved de planlagte restaureringsindsatser.

Fortidsminder

Hvis vi støder på spor af fortidsminder eller oldsager i forbindelse med projektets gennemførelse, skal arbejdet standses med det samme, jf. museumslovens § 27. Fundet skal meddeles til det lokale arkæologiske museum Museum Nordsjælland, Frederiksgade 9, 3400 Hillerød, tlf. 7217 0240. Museet beslutter, hvornår arbejdet kan genoptages.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, jf. § 78, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven af:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, som har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål.

Klage skal sendes til Miljø- og Fødevarerklagenævnet via Klageportalen, som der findes link til på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk.

Der logges på www.borger.dk eller www.virk.dk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Når klage er tastet ind i Klageportalen betales gebyr med betalingskort. Klagen bliver først sendt videre, når gebyret er betalt, og klage er endeligt godkendt. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist, afvises klagen fra behandling. Gebyret tilbagebetales, hvis der gives helt eller delvis medhold i klagen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen er 4 uger fra modtagelse af klagen.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra modtagelsen af dette brev jf. naturbeskyttelseslovens § 88.

Hvis der er spørgsmål kan undertegnede kontaktes på tlf.nr.: 72322182, adresse: Klima, Natur og Byplan, Trollesmindeallé 27, 3400 Hillerød eller e-mail natur@hillerod.dk.

Det skal bemærkes, at tilladelsen ikke må udnyttes, før klagefrist er udløbet. En rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede tilladelse, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet.

Med venlig hilsen

Jeff Rasmussen
Biolog

Kopi til:

- Naturstyrelsen Nordsjælland, att: Jens Ole Andersen; joa@nst.dk
- Dansk Botanisk Forening v/Per Hartvig, Botanisk Museum, Gothersgade 130, 1123 København K
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
- Danmarks Naturfredningsforening, Hillerød Afdeling,
- Dansk Ornitologisk Forening, Hovedafdelingen, Vesterbrogade 140, 1620 København V
- Dansk Ornitologisk Forening, Hillerød lokalafdeling, v. Stig Englund, Bolandsvang 17, 3400 Hillerød
- Slots- og Kulturstyrelsen, H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V
- Museum Nordsjælland, Frederiksgade 9, 3400 Hillerød
- Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2550 København SV
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsåegade 1, 7100 Vejle
- Nationalpark Kongernes Nordsjælland, Esrum Kloster & Møllegård, Klostergade 12, 3230 Græsted